

29.09.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**29 Eylül 2022
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

29 Eylül 2022 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile İlgili Kararlar (Karar Sayısı: 6122, 6123, 6124, 6125, 6126, 6127, 6128, 6129, 6130, 6131, 6132, 6133, 6134, 6135, 6136, 6137, 6138)

YÖNETMELİK

— Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

KURUL KARARI

— Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 28/09/2022 Tarihli ve 10347 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2020/42 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2022/21 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2020/45 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2022/22 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2020/49 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2022/23 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2020/64 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2022/24 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2020/66 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2022/25 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2020/67 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2022/26 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2021/3 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2022/27 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2021/18 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2022/28 Sayılı Kararı

Türk-İş gıda enflasyonu rekor seviyeye yükseldi

Türk-İş Araştırmasının 2022 Eylül ayı sonucuna göre; dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcaması tutarı yani açlık sınırı 7 bin 245 liraya yoksulluk sınırı da 23 bin 600 liraya çıktı. Gıda enflasyonu aylık yüzde 5,15, son 12 aylık artış da yüzde 130'u aştı.

Türk-İş Eylül ayı 'Açlık ve Yoksulluk Sınırı' Araştırmasına göre, açlık sınırı 7 bin 245 lira olarak hesaplandı. Açlık sınırı asgari ücretin bin 745 lira üzerinde kaydedilirken, yoksulluk sınırı da dört kişilik bir aile için 23 bin 600 lira olarak ölçüldü.

Mutfak enflasyonu yüzde 5,15 ve son 12 aylık yüzde 130 oranında artış gösterdi.

Bekar bir çalışanın aylık yaşam maliyetinin 9 bin 470 liraya ulaştığı belirtilen raporda "sabit gelirliler dengeli, yeterli ve sağlıklı beslenebilmekten bile yoksunluk duyuyorlar. Talepten maliyete ve beklentilere kadar enflasyonun her türlü tüm varlık, mal ve hizmet fiyatlarını bozarken, bu geçici yoksunluk ön görülebilir gelecekte kalıcı yoksulluk haline dönüşme tehlikesi barındırıyor" değerlendirmesi yer aldı.

Rapora göre, Ankara'da asgari ücret alan bekâr bir çalışanın, aylık yaşama maliyetini karşılayabilmesi için 3 bin 970 lira daha bulması gerekiyor.

Raporda, "Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 7 bin 245 liraya, gıda

29.09.2022

harcaması ile giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı (yoksulluk sınırı) 23 bin 599 bin liraya ve bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti' ise aylık 9 bin 469 liraya yükseldi" ifadeleri kullanıldı.

Türk-İş verileri temel alındığında "mutfak enflasyonu"ndaki değişim Eylül 2022 itibariyle; Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarındaki artış bir önceki aya göre yüzde 5,15 oranında gerçekleşti.

Son 12 ay itibariyle artış oranı yüzde 130,01 olarak hesaplanırken dokuz aylık değişim de yüzde 76,80 oranında oldu.

Zelenskiy: Rusya tahıl anlaşmasını bozmaya hazırlanıyor

Ukrayna Cumhurbaşkanı Volodimir Zelenskiy Salı akşamı yaptığı konuşmada Rusya'nın savaş gemilerinin Ukrayna ticaret gemilerini kısmen engellediği ve tahıl anlaşmasını bozmak için zemin hazırladığı uyarısında bulundu.

Cumhurbaşkanı Volodimir Zelenskiy, Salı akşamı yaptığı halka sesleniş konuşmasında, Ukrayna'nın ticaret gemilerinin Rusya'nın savaş gemileri tarafından kısmen engellendiğini ve Karadeniz üzerinden tahıl ve diğer tarım ürünlerinin ihraç edilmesine olanak sağlayan anlaşma için bozulma riski gördüğünü belirtti.

Ukrayna'nın ticaret gemilerinin Karadeniz üzerinden tahıl ve diğer tarım ürünlerini ihraç etmesine izin veren anlaşmanın bozulma riskini gördüğünü ve bunun kısmen Rusya'nın savaş gemileri tarafından engellendiğini söyledi.

Zelenskiy konuşmasında, "Rusya'nın tahıl girişimini bozma girişimi için zemin hazırladığı açık" ifadesini kullandı.

Anlaşma, hem Ukrayna ekonomisine hem de daha fakir ülkelere yardımcı olmak ve oradaki gıda kıtlığını önlemek için Temmuz ayında yapılmıştı. Ukrayna Ağustos ayının başından beri Karadeniz'deki üç limandan başta Cezayir, Etiyopya, Mısır, Libya, Kenya, Somali, Sudan ve Tunus olmak üzere Afrika ülkelerine 5 milyon tondan fazla tarımı ürünü ihraç etti.

Yetiştiriciler "anaç koyun keçi desteğinde" artış bekliyor

Türkiye Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, küçükbaş "Anaç desteğinin günümüz şartlarına göre değerlendirilip en az 100 lira olarak belirlenmesi, sektörümüzün devamlılığının sağlanması açısından çok önemlidir." ifadesini kullandı.

Türkiye Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, küçükbaş hayvancılığın sürdürülebilmesi için "anaç koyun keçi desteğinin" yükseltilmesi gerektiğini belirterek, "Anaç desteğinin günümüz şartlarına göre değerlendirilip en az 100 lira olarak belirlenmesi, sektörümüzün devamlılığının sağlanması açısından çok önemlidir." ifadesini kullandı.

Çelik, yazılı açıklamasında, sürü büyütme ve yenileme desteğinin işletmelerdeki hayvan sayısının artışına olumlu yönde etki ettiğini vurguladı.

Sürü yöneticisi desteğinin de yükseltildiğine dikkati çeken Çelik, bunun işletmelerde istihdam artışına ve çoban sorununa da pozitif yansıtacağını aktardı.

Çelik, kuzu karkas alım fiyatının kilogram başına 90 liradan 92 liraya yükseltildiğini belirterek, "Yetiştiricimizin üretim maliyetini karşılaması ve kar etmesi için bu fiyatın en az 100 lira olması gerektiği kanaatindeyim." değerlendirmesinde bulundu.

Anaç koyun ve keçinin kesime gitmesinin kkba hayvancılığı derinden etkilediğinin altını çizen elik, şunları kaydetti:

"Kkba hayvancılığın devamlılığı için anaç koyun keçi desteğinin yetitiricimizi memnun edecek makul bir seviyeye yükseltilmesi müjdesini bekliyoruz. Son  yılda anaç koyun keçi desteklerinde herhangi bir artış sağlanmamı olması yetitiricileri etkilemektedir. Anaç desteğinin günümüz şartlarına göre değerlendirilip en az 100 lira olarak belirlenmesi, sektörümüzün devamlılığının sağlanması açısından çok önemlidir."

elik, artan girdi maliyetlerinin bütün tarım ve hayvancılık sektörünü sekteye uğrattığına işaret etti.

Fatura karşılığı kredi kullanımı kademeli genişletilecek

Merkez Bankası'nın kredilerin amacı dışında kullanımını durdurmak amacıyla yeni adımlar attığı belirtildi.

Merkez Bankası (TCMB) kredilerin fatura karşılığı kullandırılması uygulamasını yıl sonuna kadar kademeli olarak genişletirken kredilerin doğru alana yönlendirilmesini ve amacı dışında kullanımını durdurmayı amaçlayan adımlar açıkladı.

Reuters'a bilgi veren iki bankacı TCMB'nin bankalara, menkul kıymet tesisine ilişkin yeni bir uygulama talimatı ilettiğini belirttiler.

İlgili uygulama talimatı ile yapılan değişikliklerden öne çıkanlar şöyle:

TCMB esnaf, tarım, tüketici gibi krediler dışında kalan ve menkul kıymet tesisine tabi olmayan kredilerde kademeli olarak fatura karşılığı kullanıma geçiyor.

Yatırım kredileri 1 Ekim, ihracat ve KOBİ'lerin yatırım dışındaki kredileri 29 ekim'den itibaren harcama mukabili uygulamasına tabi olacak.

Dijital kanallar vasıtasıyla kullanılan krediler 31 Aralık tarihinden itibaren harcama mukabili uygulamasına tabi olacak.

TCMB, net ihracatçı firmalara kullandırılan ihracat kredilerine ilişkin tanımlama getirerek kaynakların doğru yere yönlendirilmesini ve amacı dışında kullanımı durdurmayı amaçlıyor.

29.09.2022

Kurumsal kredi kartları vasıtasıyla yapılan kuyum harcamaları ve nakit çekimleri TCMB'nin KOBİ ve esnaf kredilerine sağladığı muafiyet kapsamı dışına çıkarıldı.

Kredi kartında kuyum hariç KOBİ/esnaf kredileri ile ihracat, yatırım, tarımsal ve tüketici kredileri 50,000 TL üzerinde olup harcama mukabili kullanılmazsa menkul kıymet tesisine tabi olacak.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Faiz yüzde 12'ye indi bundan sonra daha aşağı inecek

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Merkez Bankası'nın faiz indirme kararlarıyla ilgili, "Faiz yüzde 12'ye indi bundan sonra daha aşağı inecek, enflasyonu baskılayıp onu da aşağı indirecek." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ortak yayında soruları yanıtladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasından önemli satır başları şöyle:

"- (Referandum) Sayın Zelenskiy 4 bölgeyle ilgili desteğimizi, Putin'i ikna etmemizi istiyor. Yarın Sayın Putin'le bu konuları etraflıca ele almayı düşünüyorum.

- (Rusya-Ukrayna) Nükleer savaşa gitmenin bedeli felaket. Bunu bırak konuşmayı düşünmemek gerekir. Diplomasi yoluyla bu işi çözmek, en isabetli adım olacaktır.

- Çalışmalarımızı, gerekli ve uygun gördüğümüz anda, kapsamlı bir terörle mücadele hareketine dönüştürmekten asla kaçınmıyoruz.

- (Türkiye'nin KKTC'nin tanınması talebi) Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi gerçekten adil davranırsa bu süreci hızlandırırız.

- (Suriye) ABD ve Rusya'nın Ekim 2019'da vardığımız mutabakatları uygulaması gerekiyor. PKK/YPG sınırimıza yakın bölgelerde bunlara aykırı şekilde halen konuşlu.

- (Kılıçdaroğlu'na) Gençlerimizin TOKİ'ye başvuru sayısı 1 milyon 750 bin. Bak gençler bile bu işi senden iyi kavramış vaziyette.
- Arsamı alır evimi yaparım diyenlere yönelik rakamı 1 milyona belki daha fazla çıkararak vatandaşımıza böyle bir imkan tanımak istiyoruz
- 2022 yılında büyümenin yüzde 5 seviyesinde gerçekleşmesini öngörüyorum. Tabii bu bir ortalama rakamdır, daha iyisi olacak ama daha kötüsü olmayacak.
- Karadeniz doğal gazı devreye girerse işimiz çok daha kolay olacak. Rusya ile de bu noktada bir sıkıntımız yok.
- Sinop'ta bir nükleer enerji santralini adımı atacağız. Bununla ilgili Sayın Putin'le etraflı görüşmelerim oldu ve bu görüşmeleri devam ettiriyoruz.
- Faiz yüzde 12'ye indi bundan sonra daha aşağı inecek, enflasyonu baskılayıp onu da aşağı indirecek.
- Temennim odur ki bundan sonraki toplantıda bunu biraz daha indirmek suretiyle yıl sonuna kadar faizi tek haneli rakama indirmeliyiz.
- Merkez Bankasının gücünü kaybetmesini bekleyenler, kusura bakmasınlar onlar avucunu yalamaya devam edecek.
- "(Borsa ile ilgili iddialar) Konu en ince ayrıntısına kadar incelenecek, en kısa sürede bunu kamuoyuyla paylaşacağız.
- (Muhalefetin cumhurbaşkanı adayı) Biz onların adayının kim olup olmayacağıyla zerre kadar ilgilenmiyoruz. Derdimiz, meselemiz değil."

Kamuda bir yıllık faaliyet zararı 604 milyar TL

Sayıştay Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu'na göre, tüm kamu idarelerinde olumsuz faaliyet nedeniyle bir yılda 604 milyar TL'lik kamu zararı meydana geldi. Bu sayı 109 milyon asgari ücrete denk. Kurdaki değişim nedeniyle döviz borcundaki artış ise 805 milyar TL oldu.

Sayıştay, kamu idarelerinin 2021 yılı denetim raporlarını yayımladı. Tüm kamuda ortaya çıkan zarar, 109 milyon 890 bin asgari ücreti geride bıraktı.

Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını TBMM adına denetlemekle sorumlu kamu kuruluşu Sayıştay, aralarında Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar, bağlı idareler ve üniversitelerin de bulunduğu 315 kamu idaresinin denetim sonuçlarını yayımladı. Hazırlanan Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu, AKP'nin kamu kurumlarını "kafasına göre" yönettiğini ve ortaya büyük zararların çıktığını ortaya koydu.

RAPORLAR EKSİK VE HATALI

Sayıştay raporuna göre, kamu idarelerinin 17'si, yasal zorunluluk olmasına rağmen faaliyet raporunu yayımlamadı. Faaliyet raporunu yayımlayan kamu idarelerinden 22'si ise yayımlama tarihini geciktirdi. Ayrıca, 103 kamu idaresi, öngörülen bölümlerden en az birine idare faaliyet raporlarında yer vermedi ve bu bölümler "karanlıkta" kaldı.

FAİZ GİDERİ 253 MİLYAR TL

Rapora göre, 315 kamu idaresi bir yılda 604 milyar 397 milyon 709 bin TL'lik kamu zararına neden oldu. 3 trilyon 23 milyar 440 milyon TL'lik faaliyet giderine imza atan kamu idarelerinin geçen yıl milletvekilleri için gerçekleştirdiği harcamalar, 234 milyon TL olarak kayıtlara geçti. Rapora göre ayrıca tüm kamunun mal ve hizmet alım giderleri toplamı 110 milyar TL, faiz gideri ise tam 253 milyar 482 milyon 986 bin TL olarak hesaplandı.

SERVET GİBİ GÖREV ZARARI

AKP döneminde her biri birer “arpalık” gibi yönetilen kamu idarelerinin görevlerde meydana gelen zararları da servet niteliğinde. Rapora göre, kamu idarelerinin neden olduğu görev zararı 167 milyar TL.

KUR ŞOKUNUN BİLANÇOSU 805 MİLYAR TL

Kötü ekonomi yönetiminin bir sonucu olan kur krizinin maliyeti de raporlarda kendisine yer buldu. “Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Artış” kalemi için kamunun 805 milyar TL'si daha yok oldu.

Reel sektör ‘yeşil dönüşümü’ henüz içselleştiremedi

İstanbul’daki şirketlerin Türk ekonomisinin geleceği ve rekabet gücü açısından önem taşıyan yeşil dönüşüm sürecine adaptasyon performansı istenen seviyelerden uzak.

Merve YİĞİTCAN - İSTANBUL

- İstanbul Ticaret Odası Stratejik Araştırmalar Merkezi’nin “İstanbul’da Reel Sektörün Yeşil Dönüşümü”raporu reel sektörün, farkındalık ve harekete geçme hızı noktasında henüz istenilen seviyede olmadığını gösteriyor.
- Şirketlerin önemli kısmı çevre dostu faaliyet yürütmediği takdirde hiçbir sorunla karşılaşmayacağını düşünürken, Paris İklim Anlaşması ve Yeşil Mutabakat’ın şirketler tarafından takip oranları ise çok düşük.

İstanbul Ticaret Odası (İTO) yeşil dönüşüme yönelik reel sektörün nabzını tutan bir rapor hazırladı. Kısa süre önce faaliyete başlayan İTO Stratejik Araştırmalar Merkezi’nin (İTOSAM) ilk raporu olan ve ilk kez DÜNYA’nın paylaştığı “İstanbul’da Reel Sektörün Yeşil Dönüşümü”, reel sektörün yeşil dönüşümde gidilecek çok yolu olduğunu gözler önüne seriyor. Raporda yer alan anket çalışmasına İstanbul’un tüm ilçelerden 2.004 şirketin katılımı sağlanırken, anketin İstanbul’un Türkiye’nin GSYH’sinin yüzde 30’unu oluşturması bakımından Türkiye geneline de bir ışık tuttuğu söylenebilir. Çalışmanın ana omurgasını da İstanbul ve Türkiye özelinde şirket büyüklüğü dağılımına uygun biçimde KOBİ’lerin oluşturduğu görülüyor.

En büyük tehdit 'enerji krizi'

Şirketlerin çevresel farkındalığını ölçmeye çalışan anketin sonuçlarına göre, şirketlerin iklim değişikliği denilince aklına ilk olarak 'küresel ısınma ve sıcaklık artışı'nın geldiği görülüyor. Şirketlerin önemli bir kısmı yani yüzde 69,1'i iklim değişikliğinin ekonomik faaliyetleri üzerinde bir tehdit unsuru oluşturduğunu düşünüyor, şirketlere göre ekonomik faaliyetlerini en fazla tehdit eden iklim değişikliğine bağlı unsurun 'enerji kesintisi/krizi' olduğu dikkat çekiyor. Bu unsuru sırasıyla 'kuraklık/susuzluk/su krizi' ile 'kıtlık/gıda yetersizliği' izliyor. Bu bulguyu "Beklendiği üzere şirketler kendi iktisadi ticari hayatlarını doğrudan etkileyebilecek problemlere daha fazla önem atfetme eğiliminde" şeklinde değerlendiren raporda, çevre kirliliği, hava kirliliği, ormanların yok olması gibi şirketler açısından etkileri daha uzun vadeli ve dolaylı problemlerin, tehdit unsuru anlamında ikincil planda kaldığı dikkat çekiyor.

Dönüşüme en büyük ilgi 'gıda'dan

Küresel ticaretin seyrinde ağırlığını artıran Paris İklim Anlaşması ve Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın şirketler tarafından takip oranlarının çok düşük olması da gözden kaçmıyor. Rapora göre, şirketlerin yüzde 62,4'ü Paris İklim Anlaşması'nı, yüzde 58,3'ü de Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı takip etmediklerini belirtiyorlar. Burada yeşili dönüşüm tam olarak kimlerin gündeminde diye irdelendiğinde ihracat yapanların yapmayanlara, büyük ölçeklilerin de KOBİ'lere göre daha bu iki gündemi daha fazla takip ettiği ortaya çıkıyor. Paris İklim Anlaşması ve Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın takibi noktasında karnesi en iyi olan sektör ise gıda ürünleri imalatı...

Raporda şirketlerin en çok gerçekleştirdiği çevre dostu faaliyetler de mercek altına alınmış. Buna göre, şirketlerin fazla tercih ettiği çevre dostu faaliyet uzun ömürlü ve çevre dostu aydınlatma sistemleri kullanmak... Ankete katılanların yüzde 82,1'isi bu faaliyeti gerçekleştirdiğini belirtiyor. Atıkları geri dönüştürmek ile çevreci ve geri dönüştürülebilir malzemeler kullanmak en çok öne çıkan faaliyetler arasında. Şirketlerin sadece yüzde 4,1'i ise ankette yöneltilen 14 farklı çevre dostu faaliyetten hiçbirini yürütmediğini beyan etmiş. Şirketlerin en az gerçekleştirdiği çevre dostu faaliyetin ise yenilenebilir kaynaklarla enerji üretimi olduğu görülüyor. Şirketlerin yüzde 10,8'i ise yenilenebilir kaynaklarla enerji üretiyor.

En büyük motivasyon maliyet

Öte yandan şirketlerin yüzde 30,9'u, ankete konu olan 14 çevre dostu faaliyetten en az altısında faaliyette bulunuyor. Çalışmada bu ölçü alınarak en çevre dostu şirketlerin gıda imalatında faaliyet gösterenler olduğu belirtiliyor. Bu sektörde faaliyet gösterenlerin yüzde 71'i en az 6 çevre dostu faaliyeti işletmelerinde gerçekleştiriyor. Bu sektörü endüstriyel ve diğer imalat sektörü takip ediyor.

Şirketlerin çevre dostu yatırımlara ilişkin aldıkları kararlarda şirketleri yönlendiren ve motive eden en önemli faktörün 'maliyetler' olduğu dikkat çekiyor. Şirketlerin yüzde 56,1'i çevre dostu yatırım kararı alırken öncelikle maliyetleri azaltmayı en önemli

unsur olarak görürken, 'satışları artırmak' ile kamunun ve uluslararası anlaşmaların koyduğu kurallara uymak da öne çıkan diğer unsurlar...

Peki şirketler çevre dostu faaliyetlerin yürütülmemesi halinde neler yaşanmasını bekliyor? Burada maliyet artışının, çevre dostu faaliyetler yürütülmemesi halinde şirketlerin gelecekte en çok karşılaşılabileceklerini düşündüğü sorun olarak öne çıkıyor. Maliyet artışı gözlemlenebileceğini düşünenlerin oranı yüzde 39,3... Ancak büyük bir kesimin de çevre dostu faaliyet yürütmediği takdirde hiçbir sorunla karşılaşmayacağını düşünmesi anketin belki en dikkat edilmesi gereken bulgusu. Zira böyle düşünenlerin oranı yüzde 32,4 olarak hesaplanmış.

Yatırımları gereksiz görenler var Çevre dostu faaliyetlerin önemi genelde şirketlerce kabul edilse de, bu faaliyetlerde bulunmayanların en fazla gösterdiği gerekçe maliyet artışı. Oysa anket sonuçları sanıldığığının aksine çevre dostu faaliyetlerin şirketlerin maliyetlerini artırıcı yöndeki etkisinin düşük olduğunu gösteriyor. Çünkü çevre dostu faaliyette bulunan şirketlerin yüzde 35,4'ü bu faaliyetlerin maliyetlerini azalttığını düşünüyor. Bir diğer dikkat çekici bulgun ise çevre dostu faaliyet göstermeyen şirketlerin yüzde 13,3'ünün bu tip yatırımları gereksiz gördüğünü beyan etmesi... Aynı zamanda çevre dostu faaliyet göstermeyen şirketlerin bu konuda ısrarlarını sürdürmesi ise ekonominin yeşil dönüşüm sürecinde aşılması gereken büyük bir eşik olduğuna işaret ediyor. Zira söz konusu şirketlerin yüzde 80,7'si önümüzdeki 3 yıl içinde de çevreci faaliyette bulunmayı düşünmüyor.

Avdagiç: Yeşil dönüşüme dair yasal altyapıdaki mevcut eksiklikler giderilmeli

Rapora ilişkin DÜNYA'ya değerlendirmelerde bulunan İTO Başkanı Şekib Avdagiç, yeşil dönüşüm konusunu İTO olarak ajandalarının önemli gündem başlıkları arasına aldıklarını belirterek, şu ifadeleri kullandı: "Bu konunun geleceğimiz ve reel sektörümüzün rekabet gücü açısından ne derece hayati bir mesele olduğunun farkındayız. Araştırma sonuçlarına baktığımızda bir kere firmalarımızda aslında bu konuya dair önemli bir farkındalık var. Ancak bu konuyu içselleştirip takip edenlerin oranı çok daha düşük. Şirketlerin henüz %15,4'ü güncel gelişmeleri takip ediyor. Çevre dostu hiçbir faaliyette bulunmayan firmaların temel gerekçesi işletme büyüklüğünün bu yatırımlara uygun olmadığı düşüncesi. Bunu değiştirmek önemli. Ne düzeyde olursa olsun her firmanın üzerine düşen sorumluluklar var. Şirketlerin %39,3'ü çevre dostu faaliyette bulunmadıkları takdirde gelecekte maliyetlerinin artacak olmasından endişe ediyor. 'Kamunun cezai yaptırımları' ve 'iç pazar satışlarında azalma' endişeleri de mevcut. Demek ki tüketiciyi bilinçlendirmek de yeşil dönüşümü hızlandıracak unsurlardan birisi. Firmaların yarısından fazlası çevreye duyarlı yatırım konusunda devletten teşvik bekliyor. Biz araştırmada şunu gördük ki, şirketlerin birçoğu çevre dostu faaliyetler yürütme eğiliminde olsalar da bunu kurumsallaştırma ve sürdürülebilir kılma noktasında kat etmeleri gereken oldukça mesafe mevcut. Bu nedenle yeşil dönüşüme dair yasal altyapıdaki mevcut eksikliklerin giderilmesi gerekiyor. Kamu, reel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iletişim ve etkileşimin artmasına ihtiyaç var. Tüketim kalıp ve tercihlerinin

değişmesi hayati öneme sahip. Ve elbette bilgilendirme çalışmaları ile teşvikler ülkemizde yeşil dönüşümün kaderini çizecek temel unsurlar.”

Ankette dikkat çeken diğer çıktılar şöyle:

- Ürün ve hizmet üretirken enerji israfı yaptığını düşünenlerin oranı yüzde 55,7.
- Maliyetlerdeki artış, yetersiz bilgilendirme ve özsermaye yetersizliği yeşil dönüşüm sürecinde şirketlerin en çok karşılaştığı zorluklar arasında yer alıyor.
- Şirketlerin kayda değer bir oranı yeşil dönüşüme yönelik yatırımlarda kendilerini teşvik edecek bir dayanak bulamıyor.
- Şirketlerin sadece yüzde 9,3'ü ürettikleri ürün veya hizmetlerin karbon ayak izini biliyor. Su ayak izi içinse bu oran yüzde 8,5.
- Şirketlerin yüzde 53,4'ü yeşil dönüşüm sürecini yönetmekte fi nansal açıdan yeterli olduklarını düşünmüyor.
- Şirketlerin yaklaşık yüzde 81'i kamunun sunduğu yeşil dönüşüm teşviklerinden haberdar değiller ve bilgi edinme ihtiyacı hissetmiyorlar.
- Şirketlerin yüzde 41 ile kayda değer bir kısmı yeşil dönüşüme yönelik yatırımlarda kendilerini teşvik edecek bir dayanak bulamıyor.
- Şirketleri en çok teşvik edecek unsurların başında hibe ve sübvansiyonlar geliyor.

10 ŞİRKETTEN 6'SI YEŞİL DÖNÜŞÜMÜ DUYDU

Şirketlerin yarısından biraz fazlası yani yüzde 58,5'i 'yeşil dönüşüm' kavramını duyduğunu beyan ederken, raporda “En az bir tane de olsa çevre dostu faaliyet yürüten şirketlerin oranının yüzde 95'in üzerinde olduğu hesaba katıldığında, yeşil dönüşüm kavramına yönelik farkındalığın oldukça düşük kaldığı söylenebilir” değerlendirmesi yer alıyor.

Avrupa'daki yavaşlamayı ihracatta hissedeceğiz

Ağustosta Küresel Bileşik PMI'nın Haziran 2020'den bu yana ilk kez daralma bölgesine düştüğüne dikkat çeken İSO Başkanı Erdal Bahçıvan, "PMI'lar ana ihracat pazarımız olan Avrupa'da daha şiddetli bir yavaşlamaya işaret ederek uyarıyor. Bunun ihracat performansına olumsuz etkisini hissedeceğiz" dedi.

Merve YİĞİTCAN - İSTANBUL

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) eylül ayı olağan meclis toplantısı, 'Orta Vadeli Programın (OVP 2023-2025) Sanayimizin 2023 Vizyonu, Geleceği ve Üretim Hayatımız Açısından Değerlendirilmesi' ana gündemi ile gerçekleştirildi. Meclisin açılış konuşmasını yapan İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, Türkiye ekonomisinin yılın ilk yarısını çok güçlü bir büyüme performansı ile kapattığını, üçüncü çeyreğin sonu itibarıyla dirençli görünümün sürdüğüne dikkat çekti. Yılın ikinci yarısında büyümenin belirli bir miktar yavaşlamasının kaçınılmaz görünse de 2022'nin azımsanmayacak bir büyüme oranıyla kapatılacağına dikkat çeken Bahçıvan, şöyle konuştu:

En kısıtlayıcı faktör öngörülebilirlik

"Küresel görünüm bizi büyüme, dış denge, enflasyon ve finansal piyasalar kanalıyla zorlayabileceğini göz önünde bulundurmamız gerekiyor. Eylül ayı itibarıyla elde olan veriler de bunu doğrulamakta. Ağustosta Küresel Bileşik PMI'nın Haziran 2020'den bu yana ilk kez daralma bölgesine düştüğünü görüyoruz. PMI'lar özellikle ana ihracat pazarımız olan Avrupa'da daha şiddetli bir yavaşlamaya işaret ediyor ve uyarıyor.

Bunun ülkemizin ihracat performansına olumsuz etkilerini ne yazık ki hissedeceğimiz anlaşıyor. Nitekim her ay kamuoyuyla paylaştığımız İSO İhracat İklim Endeksi ağustosta 48,8 ile -pandeminin ilk şok dalgasını hariç tutarsak- küresel kriz sonrası en düşük düzeylere gerilemiş durumda. Buna son dönemde Euro/dolar kurunda yaşanan gerilemenin ihracat gelirlerimize olumsuz etkisini de eklemek gerekiyor” ifadelerini kullandı. İçinde bulunulan zorlu dönemde ekonomik aktörlerin karar alması açısından en kısıtlayıcı faktörlerden birinin öngörülebilirlik olduğunu işaret eden Bahçivan, “Dolayısıyla hedefleri iyi temellendirilmiş, somut politikalar sunan gerçekçi ve tutarlı ekonomik programlar, karar alıcıların ihtiyaç duyduğu öngörülebilirliği desteklemek bakımından önemli bir potansiyel taşıyor” diye konuştu.

“Planlamanın yeniden hatırlandığı dünyadayız”

Bu yılın orta vadeli programında (OVP) sanayi sektörü adına öne çıkan temanın “Teknoloji-yoğun ve yüksek katma değerli bir sanayiye geçiş hedefi doğrultusunda kaynak ve politika araçlarının seferber edilmesi” olduğunu vurgulayan Bahçivan, şöyle devam etti: “Bu noktada, İSO olarak uzun yıllardır sanayi sektörümüze çizdiğimiz gelecek perspektifinin önemli birer parçası olan dijital dönüşüm odaklı yatırımlar, yüksek teknoloji girişimlerinin desteklenmesi, sanayi-üniversite- kamu üçlüsünü bir araya getiren Ar-Ge ekosisteminin oluşturulması gibi unsurların OVP’de yer almasını oldukça kıymetli buluyoruz. Üretim ekonomisinin temel paradigma haline geldiği, sanayi politikalarının önem kazandığı ve ‘planlama’nın yeniden hatırlandığı bir dünyadayız. Bu nedenle OVP’deki planlı sanayi alanlarının artırılması vurgusu, sektörlerimizin ölçek büyümesi ve bilhassa KOBİ’lerimizin ekonomiye katkısının artabilmesi için çok kritik.”

KOBİ’ler yeni finansman hamlelerini bekliyor

Gerek İSO’nun gerekse diğer iş dünyası temsilcisi kişi ve kurumların dile getirdiği finansman sorununun çözümüne yönelik son günlerde bazı adımlar atıldığını aktaran Bahçivan, son makro ihtiyati önlemlerin ardından ticari kredi maliyetlerinde gözle görülür bir gerileme söz konusu olduğunu belirtti. Bununla birlikte, yeni düzenlemelerle kredi akışının daha selektif hale gelmesinden doğan yavaşlamanın da dikkate değer olduğunu dile getiren Bahçivan, şu ifadeleri kullandı: “Önümüzdeki günlerde kredi garanti mekanizmasıyla desteklenecek yeni finansman hamlelerinin özellikle KOBİ niteliğindeki sanayicilerimiz tarafından beklendiğini ifade etmek istiyorum. Atılan bu adımların yanı sıra, Orta Vadeli Program’da reel sektöre yönelik uygun maliyetli kredilerin yaygınlaştırılacağı yönündeki mesajı da değerli buluyoruz. Zira finansman sorununun sürdürülebilir araçlarla ve kalıcı bir şekilde çözülmesi, mevcut belirsizlik ortamında önümüzü daha iyi görebilmemiz ve ülkemizin ihtiyaç duyduğu uzun vadeli üretken yatırımları gerçekleştirebilmemiz, dünya ile rekabet edebilmemiz açısından önem arz ediyor.”

Türkiye'nin Mir sisteminden çıkmasına Rusya'dan tepki! Türk bankaları ABD'nin baskısı altında

Türkiye'de Mir ödeme sisteminin kullanan bankaların ödeme sisteminden çıktıklarını açıklamasının ardından konuyla ilgili Kremlin'den açıklama geldi. Kremlin, Türk kamu bankalarının Mir'den çekilmesine ABD'nin baskısının neden olduğunu açıkladı.

Amerikan Hazinesi Yabancı Varlıklar Kontrol Dairesi'nin, **Mir ödeme sistemini** kullanan finansal kuruluşlara yaptırım uyarısının ardından Türkiye'de Mir ödeme sistemini kullanan 5 banka geçtiğimiz günlerde Mir ödeme sisteminden çekildiğini açıklamıştı. Kremlin, Türk kamu bankalarının Rus Mir ödeme sisteminden çıkmasına ABD'nin eşi benzeri görülmemiş baskısının ve yaptırım uygulama tehditlerinin neden olduğunu açıkladı.

Sözcü Dmitry Peskov, bugün gazetecilere yaptığı açıklamada, "Bankalar ve ekonomik operatörlerin ABD'nin çok güçlü baskısı altında oldukları açık. Bu karar tamamen benzeri görülmemiş baskı altında verildi. Bu baskıya karşı koymak için yolları ortaklaşa değerlendirmemiz gerekli" diye konuştu.

Erdoğan: Sırf daha iyi arabaya binmek, daha yeni telefon alabilmek için başka ülkelerin kapısına varanlara acıyarak bakıyoruz

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Sırf daha iyi arabaya binmek, daha yeni telefon alabilmek, daha çok konsere gidebilmek için başka ülkelerin kapısına varanlara acıyarak bakıyoruz" ifadelerini kullandı.

Etlik Şehir Hastanesi Açılış Töreni'nde açıklamalarda bulunan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Sırf daha iyi arabaya binmek, daha yeni telefon alabilmek, daha çok konsere gidebilmek için başka ülkelerin kapısına varanlara acıyarak bakıyoruz" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan burada yaptığı konuşmada şunları söyledi:

" Gençlerimizin başka ülkelerdeki hiçbir şeye gıpta ile bakmayacakları gelişmişlikte bir Türkiye'yi inşa edene kadar bize durmak yok.

Sağlık ordumuza katılan her doktorumuzu, asistanımızı, hocamızı akademik statü ve özlük hakları bakımından destekleyerek markalaşma sürecini hızlandıracğıız.

Türkiye'nin kaybetmeyi göze alacak tek bir evladı yok. Bilaistisna her insanımız potansiyeli, enerjisi, kabiliyetiyle ülkemiz için değerlidir, kıymetlidir.

Hiç kimsenin ülkenin birikimlerini heba edecek, milletimizin geleceğini tehlikeye atacak fütursuzluklar sergilemesine izin veremeyiz.

29.09.2022

Başka ülkelerin, toplumların, hayat biçimlerinin güzellemesini yapanların gayesi bize iyilik etmek değil en büyük gücümüz olan sosyal yapımızı çökertmektir.

Özellikle sırf daha iyi arabaya binmek, daha yeni telefon alabilmek, daha çok konsere gidebilmek için başka ülkelerin kapısına varanlara acıyarak bakıyoruz.

Böyle hevesle yola çıkanların sığınacakları bir aile, sosyal bünye bulamayınca yaşayacakları pişmanlığı tahmin edebiliyoruz.”

Kur artışı baz etkisine dayalı enflasyon düşüşüne sekte vurur mu?

Alaattin AKTAŞ

29 Eylül 2022 Perşembe

✓ Son günlerde belirginleşen kur artışı iyice hızlanır, başka etkenler de devreye girerse son çeyrekte enflasyon öngörülenin üstüne çıkar ve bu da aralıkta başlayacak baz etkili yıllık enflasyon düşüşünün törpülenmesi sonucunu doğurur.

✓ Ancak enflasyon ekim ve kasımda yüksek oluştuktan sonra aralıkta normal seyrine dönerse baz etkisi çok daha belirgin hissedilir.

Aylar önce başladı dile getirilmeye... Enflasyon aralıktan itibaren hız kesecek, diye. Doğru! Mevcut gidişata göre aylık enflasyon da, bağlı olarak yıllık enflasyon da hız kesecek. Bunu 26 Eylül'de detaylı olarak yazdım; kasım sonunda yüzde 83-84'le tepe noktaya ulaşması beklenen yıllık enflasyonun, sonrasında hızlı bir geri çekilmeyle beş ay içinde nisan sonunda yüzde 35'lere kadar inebileceğini vurguladım.

Yaptığım ne falcılıktı, ne büyük bir öngörüydü. Baz etkisi denilen kavramın farkında olan herkes bu hesaplamayı yapabilecek durumda zaten.

Şimdi son günlerde Türk parasındaki değer kaybının hızlanmasıyla birlikte bunun enflasyona olan etkisinin artabileceği ve dolayısıyla özellikle aralık ve ocakta yüksek enflasyon oranları görülebileceği, sonuç olarak da baz etkisinin devre dışı kalmasa bile biraz törpülenebileceği konuşulur oldu.

Tabii ki bu hiç yabana atılacak bir görüş değil... Kur artışının fiyatlar üstündeki etkisi hiç kuşku yok ki tartışılmaz bile. Dolayısıyla kur çok artarsa bu enflasyonu yukarı çeken bir etki yapacaktır.

Önce eylül...

Ama kurda son birkaç günde yaşanan artışı da fazla abartmamak gerek. Enflasyonu etkileyecek kur, son bir-iki günün kuru değil, ay ortalamasına bakmak durumundayız.

Eylül ayının ortalaması ağustosa göre dolarda yüzde 1.5 dolayında bir artışa işaret ediyor. Euroda ise artış değil, yüzde 0.5 gibi bir düşüş var.

Kıyaslama yapmak isteyenler için aylık enflasyonda yüzde 13.58 ile rekor kırılan geçen yılın aralık ayındaki kur artışını vereyim. Geçen aralıkta dolar yüzde 29, euro yüzde 27 artmıştı. Dikkat ediniz, aylık artışı bunlar.

Ayrıca hem ham petrol fiyatlarının gerilemesi, hem dövizin çok artmaması sayesinde eylül akaryakıt fiyatları açısından sakın geçti. Enflasyonun en büyük tetikleyicisi konumundaki akaryakıtta artış yok. Benzin, eylül ayı ortalamasında ağustosa göre yüzde 8 kadar ucuzladı. Motorin fiyatı ise hemen hemen aynı düzeyde.

Dolayısıyla eylül zaten geride kaldı sayılır ve **kur kaynaklı** yüksek bir enflasyon söz konusu olmayacak. Ama bu demek değil ki eylül enflasyonu çok düşük gelecek.

Elektrik ve doğalgaz zammı

Çok çabuk unutuyoruz ve henüz faturalara tam yansımada ama eylül ayı başında elektrik ve doğalgaza yüklü zam geldi. Konutları da kapsayan bir zamdı bu. Elektrik ve doğalgaz zammı TÜFE'yi doğrudan 0.77 puan etkileyecek. Dolaylı etkiler, özellikle elektrikten gelecek etki hariç tabii ki.

Türk-İş'in öncü gösterge niteliğindeki çalışması gıda harcamasının eylülde yüzde 5.15 arttığını gösteriyor.

Yani eylülü geride bırakıyoruz ve aylık enflasyonu hem yukarı itecek etkenler var, hem bu artışı yavaşlatacak etkenler. Dolayısıyla ne çok düşük bir oran gelecektir, ne çok çok yüksek bir oran.

Bir de artık **"gönüllerden ne koparsa"**!

Ya gelecek aylar...

Eylül bir şekilde geride kaldı; pazartesi günü de oranı göreceğiz. Peki ya önümüzdeki aylarda ne olabilir, özellikle kur artışı son çeyreği nasıl etkileyebilir...

Bu kur düzeyiyle ya da aylık yüzde 2-3 artışla bile çok önemli bir enflasyon ortaya çıkacağı beklenmemeli.

Bir kere lehimize olan bir gelişme yaşanıyor ve ham petrol fiyatları düşüyor. Bunu pompa fiyatlarında gerektiği ölçüde göremiyor olmamızın en başta gelen nedeni kur kaynaklı baskı. Kur, petrol fiyatlarındaki gerilemenin etkisini azaltacak yönde hareket ediyor ve çok fazla olmasa da artıyor. Eğer tersi yaşansa ve kur yavaş yavaş da olsa artarken bir de petrol fiyatları yukarı gitseydi, o zaman işimiz çok zordu.

Oysa kurda en azından şimdilik çok hızlı bir hareket yok, petrol fiyatları resesyon yüzünden geriliyor ve biz de akaryakıt fiyatlarını artırmak durumunda kalmıyoruz; hatta eylül için benzinde ağustosa göre bir gerileme olduğunu belirttim.

İki olasılık var...

Orta vadeli programda bu yıl sonunun TÜFE artışı yüzde 65 olarak tahmin ediliyor. Bu oran çok oynar mı, sanmıyorum; ama hep diyorum ya mevcut koşullarda olağandışı değişiklik yaşanmadığı takdirde. Yüzde 65 olsa olsa 5 puan oynar ve yüzde 70'e çıkar.

Yıl sonu için yüzde 65-70 arası bir gerçekleşme, eylül de dahil son dört ayda aylık yüzde 3'e yakın bir fiyat artışı demek.

Bu normal gidişatın oranları...

Ama ya bazı göstergeler birden farklılaşırsa...

Diyelim kur artışı birden hızlandı ya da petrol fiyatları arttı veya şimdilerde hiç hesapta olmayan gelişmeler ortaya çıktı. Artık aylık yüzde 3 enflasyon mumla aranır hale geldi. Aylık artışlar çok yükselir ve bu durum eğer uzun sürerse tabii ki baz etkisi törpülenecek ve örneğin aralık ayında yıllık hesaptan 2021'in yüzde 13.58'i çıktığında yerine yüzde 3 dolayında bir oran değil de, belki yüzde 5, 6 ya da daha yüksek bir oran girecek. Bu durumda elbette kasımdan aralık ayına geçişte yıllık enflasyon hızındaki düşüş çok daha yavaş olacak. Aynı durum 2023'ün ilk aylarında da yaşanacak. Bu birinci olasılık.

İkinci olasılık ise tam tersi bir durumun oluşması sonucunu doğurabilir. Enflasyonda hızlanmaya yol açacak etkenler ekim ve kasımla sınırlı kalırsa zaten zirveye çıkılacak kasımda yıllık artış oranı yüzde 83-84 değil de belki yüzde 90'ın üstünde, hatta yüzde 100'ü aşacak şekilde oluşacak. Ve enflasyonu hızlandıran etkenler kısa süreli olur ve aralıktan itibaren hızla ortadan kalkarsa bu sefer baz etkisi çok daha belirgin olarak hissedilecek. Bu da hiç yabana atılmaması gereken bir olasılık olarak karşımızda duruyor.

HAYAT PAHALILIĞI DEVAM EDECEK!

Geçen yılın aralık ayıyla bu yılın ocak ayında yüzde 13.58 ve yüzde 11.10 olmak üzere toplam 26'lık bir fiyat artışı görüldü. İşte bu oranlar hesaplamadan çıkıp yerlerine daha ılımlı artışlar girdikçe yıllık oran gerileyecek.

Ancak fiyatlar yukarı çıktı bir kere... Ayrıca ne bu aylardaki artışla oluşan fiyatlar geriledi, ne de bu oranlarla uyumlu bir gelir artışı yaratıldı.

Hesaplamadan yüksek oranın çıkıp yerine düşük oranın girmesine dayalı **“yıllık oran gerilemesi”** kendimizi iyi hissetmemizi sağlayabilir. Ama dün de anlattığım gibi bu, hayat pahalılığının sona erdiği anlamına tabii ki gelmeyecektir.

Yeşil dönüşüm bugün, yarın geç olacak...

Osman AROLAT

29 Eylül 2022 Perşembe

Arkadaşımız Merve Yiğitcan'ın hazırladığı İTO haberini okuyunca, yeşil dönüşüm ve sürdürülebilirlik konusunda, 1972'den bu yana yapılanları hatırladım. Ve bu konuya önem vermenin gerekliliğine değindim.

İTO'nun Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin "İstanbul 'da reel sektörün yeşil dönüşümü" konusunda yaptığı araştırma, şirketlerin iklim değişikliği denince akıllarına küresel ısınmanın geldiğini gösteriyor. Anket çalışmasına katılan şirketlerin yüzde 69,1'i iklim değişikliğinin ekonomik faaliyetleri üzerinde tehdit oluşturduğunu belirtiyorlar. Arkadaşımız Merve Yiğitcan'ın haberinde bu anketle ilgili değerlendirmelere yer verilirken, şirketlerin "Yeşil Dönüşüm" konusunu henüz içselleştirmedikleri vurgusu yapılıyor.

Bu haberi okuyunca 2021 Ekim'inde TOBB ve TÜSİAD'ın AB'nin Yeşil Mutabakat Eylem Planında yer almak istedikleri haberini hatırladım. Yaptıkları açıklamada Yeşil Mutabakat'ın salt iklim politikası olarak değil, aynı zamanda ekonomik dönüşüm programı olması gerektiği vurgulanıyordu.

Yeşil dönüşümde ülkemizin bugün yer alması gerektiğine, yarına kalınırsa çok geç olunacağına inanıyorum. İTO'nun yaptığı çalışmanın Türkiye geneline ışık tutacağı düşüncesine katılarak, bu alanda yeni çalışmalar yapmanın uygun olacağını, ayrıca dünyadaki Yeşil Mutabakat ve sürdürülebilir tarım ve sürdürülebilir ekonomi çalışmalarının da yakından izlenmesi ve iş dünyamıza bildirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yeşil dönüşüm ve sürdürülebilirlik konusu ilk kez Birleşmiş Milletler tarafından 1972 yılında Stockholm'de İnsan çevresi konferansını düzenledi. 2015 yılındaki bizimde katıldığımız Paris İklim Anlaşması'nda da fosil yakıtlar ve çevre kirliliğinin azaltılması konularında kararlar alındı. AB, 2021'de yılı sera gazı emisyonlarının 2030 yılına

29.09.2022

kadar azaltılması, 2050 yılında sıfırlanmasını zorunlu kılan Yeşil Mutabakat'la ilgili kararını alıp açıkladı.

Onun için yeşil mutabakat bugün, yarına kalırsa geç olunur diyorum. İTO'nun yeşil dönüşüm araştırmasını sürdürmesi gerektiğine inanıyorum.

GÜNÜN SÖZÜ:

Silverline Ankastre'ye yer verdiğim geçen salı günkü yazımdan sonra beni arayan duayen sanayici, APS Giyim'in sahibi Osman Benzeş, Anadolu'da yatırım yeri ararken, Silverline YKB Mustafa Laçın'ın tavsiyesiyle tercihini Merzifon'dan yana kullandığını ve çok memnun kaldığını söyledi.

Abdulkadir Selvi

Akşener'in çıkışı Kılıçdaroğlu'nu vazgeçirecek mi

Meral Akşener'in Habertürk'teki açıklamaları 6'lı masayı sarstı. Akşener 2 Ekim'deki toplantı öncesinde bombanın pimini çekti, 6'lı masanın ortasına koydu.

Akşener'in çıkışından sonra 6'lı masa dağılır mı? Bunu söylemek için erken ama 6'lı masa şimdiden Türkiye'ye umut olma özelliğini kaybetti. Daha seçimi kazanmadan saç saça baş başa kavga eden, birbirine medya üzerinden parmak sallayan 6'lı masa Türkiye'ye nasıl umut verecek? Kendilerine umut olamıyorlar ki. Koalisyon hükümetleri döneminde birbirine operasyon çeken ortaklar vardı. Onlar bunu seçimden sonra yapardı. 6'lı masa daha seçime gitmeden birbirine operasyon çekmeye başladı. Düşünsenize, bunlar bir de ülkeyi yönetmişler. Memleketin vay haline.

AĞIR SÖZLER

Akşener'in çıkışı dedim. Aslında eksik ifade etmişim. Akşener resmen bombaladı. Akşener daha ne desin?

"Kemal Bey dedi ki, 'Bu 6'lı masa cumhurbaşkanı adayını tespit edecek'. Bu masaya bu görevi verip kendini bağlayan Sayın Kılıçdaroğlu. O masanın bir noter olma görevi yok" dedi.

Bu yenilir, yutulur bir laf değil. Demirel, hükümeti kurma görevini kendisine değil Ecevit'e verdiği için cumhurbaşkanı Fahri Korutürk için "Çankaya noteri" deyişini kullanmıştı. Ecevit hükümeti kuramayıp başbakanlık görevini tekrar Demirel'e verirken, Korutürk, "Ben Çankaya noteri" diye tepki göstermişti.

Akşener aynı söyleşide iki yerde "noter" çıkışını yaptı. Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığı mesajının 6'lı masaya olup olmadığı sorusuna, "6'lı masaya böyle bir mesajın verilmesi doğru değil. Çünkü o masa noter değil" dedi.

Bunun siyasetteki okuması nedir? Akşener CHP'ye, siz 6'lı masaya Kılıçdaroğlu mesajını verdiniz ama biz noter değiliz dedi. Bir şey daha söyledi. Kılıçdaroğlu'nun adaylığını onaylamıyoruz dedi.

CHP'YE MEYDAN OKUMA

Koalisyon ortakları önce masanın altında birbirlerinin ayağına basardı. 6'lı masa ise tam aksine açıktan ve medya üzerinden savaşmayı tercih ediyor.

Meral Akşener'i DYP'den beri tanırım. Yiğit bir kadındır. Hani CHP'li Bülent Kuşoğlu, Kılıçdaroğlu aday olmazsa masa dağılır diye tehdit etti ya, Akşener reste restle karşılık verdi. "O masada CHP, 'Tamam ben kalkıyorum' diyebilir. Buna da saygı duyulur" diye konuştu.

HDP MASADAYSA

HDP, İYİ Parti'nin kırmızı çizgisi. Akşener daha önce HDP'yi PKK'nın uzantısı olarak tanımlamıştı. HDP de, Akşener ya da Mansur Yavaş cumhurbaşkanı adayı olduğu takdirde destekleyemeyeceklerini açıkladı. HDP, Kılıçdaroğlu ya da Ekrem İmamoğlu'nu istiyor. Hep söylüyorum İYİ Parti'de Kılıçdaroğlu ile HDP arasında gizli bir anlaşma olduğu kuşkusu hâkim. Ama bir yandan da 6'lı masaya HDP olmazsa cumhurbaşkanlığı seçimini kazanamazsınız havası pompalanıyor. Cumhurbaşkanı adaylığının belirlenme sürecinde HDP ile masaya oturulması isteniyor. Mithat Sancar, "açık müzakere ve doğrudan diyalog"la mutabakat sağlanması durumunda 6'lı masanın adayını destekleyeceklerini açıkladı. Yoksa ayrı bir adayla seçime girmeyi de gündemlerine aldıklarını ifade etti. Dikkat edin Sancar, gizli kapaklı bir görüşme istemiyor. "Açık bir müzakere ve doğrudan diyalog" istiyor.

İYİ Parti'nin yumuşak karnı HDP. O nedenle, "HDP'nin masada olmasını isteyen bir kesim var. İYİ Parti'nin bu sistemin engeli olduğunu düşünüyorlar ise, onu da o masa kabul ediyorsa dolayısıyla biz kalkarız, HDP'yi oraya oturtabilirler" dedi.

YAVAŞ VE İMAMOĞLU'NUN ADAYLIĞI

Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığı çıkışına ilk destek Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'tan gelmişti. Bu gelişme "İmamoğlu ve Yavaş cumhurbaşkanı adaylığı iddiasından vazgeçti, Kılıçdaroğlu'na biat ettiler" diye yorumlanmıştı. Ancak kapanan o defteri Akşener yeniden açtı. "İster Mansur Bey, ister Ekrem Bey aday gösterilecekse biz varız, itirazımız yok dedim. Aday olurlar, olmazlar, aslolan kazanmaktır" dedi.

Akşener'in bu çıkışıyla birlikte masada kartlar yeniden dağıtıldı, Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş yeniden denkleme girdi.

KILIÇDAROĞLU NE YAPAR

Peki Akşener'in bu çıkışı Kılıçdaroğlu'nun geri adım atmasına neden olur mu? Akşener'in açıklamaları CHP'de nasıl karşılandı?

1- Meral Akşener'in bir çıkış yapması bekleniyordu ama bu kadar erken beklenmiyordu.

2- Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığından geri adım atmıyor. Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığı CHP'nin kırmızı çizgisi oldu.

3- Akşener doğrudan mesajları 2 Ekim toplantısı nedeniyle 6'lı masaya verdi. O nedenle Kılıçdaroğlu, veto edilmemek için 2 Ekim'deki toplantıya cumhurbaşkanı adaylığı konusunu getirmeyecek.

4- Akşener'in yeniden denkleme sokmasına rağmen Ekrem İmamoğlu da Mansur Yavaş da Kılıçdaroğlu'na rağmen cumhurbaşkanı adayı olamaz. Olurlarsa CHP'de kalamazlar.

5- Cumhurbaşkanı adayının açıklanması konusunda acele edilmeyecek. Akşener ne zaman isterse o zaman açıklanacak.

Edindiğim izlenim Akşener'in çıkışından sonra cumhurbaşkanı adaylığı konusu soğumaya bırakılacak. Seçim kararı alındıktan sonra masaya gelecek.

NE OLUR

Kemal Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığı konusunu neredeyse halletmişti. İş sadece 6'lı masa tarafından ilan edilmeye kalmıştı. En azından öyle görünüyordu. Ama Akşener sahneye çıktı ve planları altüst etti. Bu durumda ne olur? Kılıçdaroğlu adaylıktan vazgeçer mi? Akşener masayı dağıtıp kendisi aday olur mu?

Bir soru daha, Akşener 2018 seçimlerinde Abdullah Gül'ün adaylığını engelledi. Bu kez de Kılıçdaroğlu'nun önüne keser mi?

Kılıçdaroğlu artık cumhurbaşkanı adaylığı konusunu prestij meselesi haline getirmiş durumda. Bu noktadan sonra geri adım atarsa karizmayı çizdirir. Zaten Kılıçdaroğlu'nun geri adım atmak gibi bir düşüncesi yok. Bu durumda Akşener aday olur mu? Madem Kılıçdaroğlu'nun kazanamayacağını düşünüyorsun 6'lı masanın ikinci büyük partisinin lideri olarak senin aday olman lazım denilebilir. Ama Akşener'in aday olması beklenmiyor. Çünkü 2018 seçimlerinde aday oldu, partisinden daha az oy aldı. Mansur Yavaş ve Ekrem İmamoğlu'nu aday gösterir mi? Göstermek ister ama onlar bu iradeyi gösterebilir mi?

ÇOKLU ADAY SEÇENEĞİ

Bunların her biri 6'lı masanın kaderini tayin edecek ve cumhurbaşkanlığı seçiminin sonuçlarını etkileyecek çapta büyük olaylar.

29.09.2022

Bu aşamadan sonra 6'lı masadan ortak aday çıkması şansı zayıfladı, çoklu aday yeniden güç kazandı. İlk turda HDP'nin kendi adayını çıkarması bu aşamadan sonra sürpriz olmaz.

6'lı masa sallandıkça bir gün önce ön plana çıkan isim bir gün sonra şansını kaybediyor. Top bir o sahaya düşüyor bir bu sahaya.

Esfender KORKMAZ

En ağırı: Dışa bağımlı üretim

29 Eylül 2022 Perşembe

Türkiye pamukta yüzde 50 oranında dışa bağımlıdır. ABD' li üreticiler ile Türk iplikçiler 9 ay önce 3 dolardan anlaşma yaptı. Ancak lojistik sıkıntıyı gerekçe göstererek pamuğu göndermediler. Şimdi ABD'de pamuk 1,5 dolara geriledi. Ama Türkiye pamuğu 3 dolardan alıyor.

Bir zamanlar pamuk tarlaları Adana ovalarını bembeyaz yaparken ne oldu da çiftçi pamuk ekmekten vazgeçti?

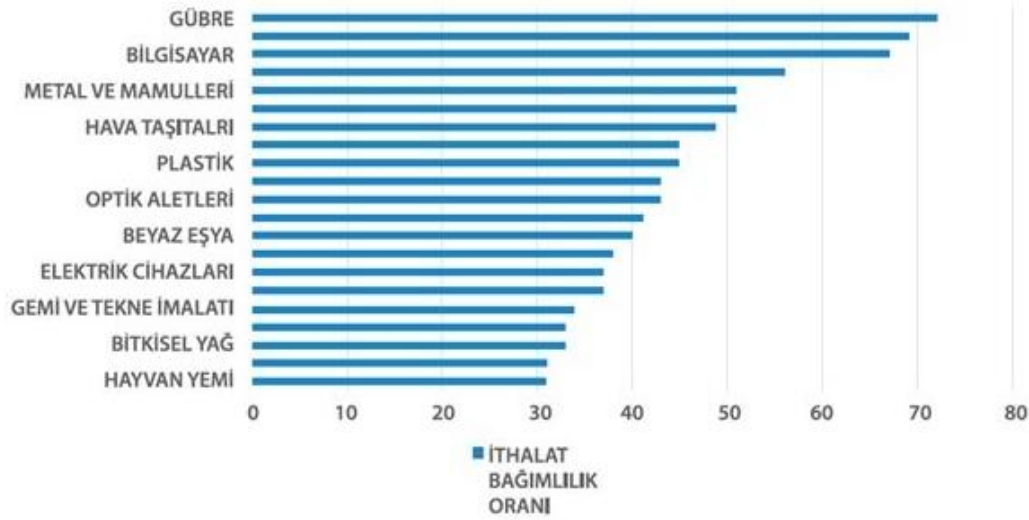
Birincisi siyasi iktidar 2001 İMF'nin güçlü ekonomiye geçiş programına aynen uyarak tarımsal destekleri yarı yarıya indirdi. Daha sonra 2006'da tarım yasası çıkardı. Tarım desteklerinin GSYH'nın yüzde 1'inden az olmayacağı yasada yer aldı. Ama AKP kendi çıkardığı kanuna uymadı. Tarımsal destekler 2007 yılında GSYH'nın yüzde 0,70'si kadar oldu. Sonrasında yüzde 0,5 dolayında kaldı. Halen yüzde 0,44'tür.

İkincisi; 2012 yılına kadar TL dolar karşı değerli para idi. Bunun nedeni Türkiye'ye spekülasyon sıcak paranın girmiş olması ve döviz arzının artmasıdır. TL değerli para olunca , imalatçı için pamuk ithal etmek daha ucuza geldi . İplik üretimi dışa bağımlı oldu. 2018 sonrasında Kur arttı ve fakat tarımsal girdi de ithal olduğu için bu defa pamuk üretim maliyetleri de arttı. Bu nedenle pamuk ekmek çiftçiye cazip gelmedi.

Aslında Türkiye her sektörde ithal girdiye bağımlı üretim yapıyor.

İthal girdi oranı enerjide yüzde 74, gübrede yüzde 72, demir çelikte yüzde 69 kimyasallarda yüzde yüzde 67'dir. (Aşağıdaki tablo)

YÜZDE 30 ÜSTÜNDE İTHAL GİRDİ KULLANAN SEKTÖRLER

Kaynak; Özlale Ümit, Karakurt Alper, "Türkiye 'de Tasarruf Açığının Nedenleri ve Kapatılması İçin Politika Önerileri" Bankacılık Dergisi; 2012

Türkiye 2003 yılından 2022 Temmuz ayına kadar 663 milyar dolar cari açık verdi. Bu açığın nedeni, üretimin ithal girdiye bağımlı olmasıdır. Eğer bu açığı yatırım malı ithalatı için vermiş olsaydı, şimdi ülke cari fazlaya dönmüş olurdu.

Ocak -Temmuz İthalatın yapısı;

* Yatırım malı; yüzde 10,5

* Aramalı ve hammadde; yüzde 8,9

* Tüketim malı; yüzde 7,7

En ağır sorunumuz dışa bağımlı üretim yapısıdır.

Bu nedenle cari açık veriyoruz. Cari açık kaynak ve servet kaybına ve yoksullaşmamıza neden oluyor.

Herhangi bir nedenle ithalat yapamazsak, üretim de yapamayız. Büyümeyi sürdüremeyiz.

AKP iktidarı her zaman ekonomiyi piyasa olarak gördü. Planlamayı bıraktı. Günöbirlik kararlarla sürdürdü. Söz gelimi Türkiye dünyanın en kırılgan ekonomisi olarak ilan edildi. Fakat Hükümet bol sıcak paranın serap etkisi altında hiçbir önlem almadığı için bu günkü krizi yaşıyoruz.

Bu günde birçok iktisatçı akademisyenler, istikrar programı öneriyor. Ancak sayın Cumhurbaşkanı kimseyi dinlemiyor.

29.09.2022

ABD'de Ekonomik Danışmanlar Kurulu'nda her zaman ülkenin en etkili akademisyenleri yer almıştır. Söz gelimi Bill Clinton Hükûmeti'nde 1995 ve 1997 yılları arası Ekonomik Danışmanlar Kurulu'nun başkanı Nobel ödülü de alan Joseph E. Stiglitz idi.

Ne yazık ki; yönetimin yaptığı yanlışlar orda kalmıyor. Gittikçe ağırlaşan bir kriz yaşıyoruz. AKP İktidarı'nda yalnızca cari açıktan dolayı her vatandaşın cebinden 8 200 dolar çıktı.

29 Eylül 2022, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Bu kahpe dünyada her şey yanlış

Halk arasında **"kahpe dünya"** şeklinde çok eski bir tabir vardır. Bu tabirin doğruluğunu kanıtlayacak olaylar devam ediyor. Mesela, şu anda başta Amerika olmak üzere Türkiye'nin de arasında bulunduğu pek çok ülke ve örgüt, Rusya'nın, Ukrayna'da 4 eyalette yaptığı referandumu kınıyor. Buna gerekçe olarak, **"BM yasaları ve çeşitli uluslararası hukuk hükümleri"** gösteriliyor.

Aynı **"kahpe dünya"** Lozan Antlaşması ve Paris Antlaşması ile Ege adalarının Yunanistan tarafından silahlandırılmasının yasalara aykırı olduğunu biliyor ama kimseden çıt çıkmıyor. Dahası ABD, **"Aman böyle şeyleri tartışmayın. NATO ülkeleri arasında her şey konuşulur ama gerginlik olmaz"** diyor. Evet bu düzenin adı gerçekten **"kahpe dünya"**.

ABD, Türkiye'nin bütünlüğünü hedef alan PKK'ya silah yardımı yapar. Aynı ABD, Türkiye'nin cumhuriyet ilkelerini açıkça hedef alan Fetullahçı Terör Örgütü'nü hem barındırır hem de destekler. Çeşitli Avrupa ülkeleri hem FETÖ'ye hem de PKK'ya kucak açıp mekân tahsis eder. Ve bu kahpe dünyanın tek derdi, Rusya'nın Ukrayna'ya silah atmak yerine referandum yapmasıdır. Aslında bu düzen hep böyle geldi, böyle gidecek.

Zavallı Afrika'yı yıllarca sömüren ve hâlâ sömürmekte olan Fransa'ya kimse pek bir şey demez. Kongoluların kollarını kesen Belçika, uygar bir ülke diye sunulur. Ama tek sorun Rusya'nın yaptığı referandumdur. Avrupa Birliği derler, bu örgüt Güney Kıbrıs'ı üye olarak alır, koca Türkiye'yi almaz. Ve bu da hukuka uygundur! Diyorum ki bu **"kahpe dünya"**ya lanet olsun.

SABAH, CANLI BOMBA KONUSUNDA CHP'Yİ UYARMIŞ

CHP tarafından yayınlanan **"Tutuklu Gazeteciler"** kitabı tartışılıyor. Dün birkaç cümle bahsetmiştik. CHP tarafından mağdur gösterilen bu isimlerin hiçbirisi gazetecilik faaliyetleri nedeniyle cezaevinde bulunmadı. Üstelik birçoğu **"FETÖ, PKK, DHKP-C ve MLKP"** gibi yasadışı terör örgütü üyesi. Nitekim CHP'nin sözde gazetecilerinden biri, Mersin'de polis memurumuzu şehit etti. CHP'den ise en ufak bir özeleştirisi yok.

Aslında polisimizi şehit eden **Dilşah Ercan** isimli PKK'lı teröristin gazeteci olmadığını onlar da biliyor. Nereden mi biliyorum. Gazetemizin Adana Temsilcisi **Ersin Ramoğlu**, 6 Şubat 2012 tarihinde "**Bunlar mı Gazeteci**" başlıklı bir köşe yazısı kaleme alıyor. Bu yazıda **Dilşah Ercan** hakkında aynen şunları söylüyor: "**CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun ve PKK destekçilerinin 'gazeteci' diye yutturdukları bazı isimler ve suçları oldukça dikkat çekici. Mesela, Dilşah Ercan. Yorum Gazetesi çalışanı olarak görülüyor. Suçları arasında polise molotof kokteyli ile saldırmak da var.**"

Anlayacağınız, Sabah Gazetesi isim vererek 10 yıl önce PKK'lı canlı bomba **Dilşah Ercan** konusunda CHP'yi uyarmış. Ancak CHP'liler bu uyarıyı göz önünde bulundurmamış. Sonuçta "**CHP'nin aklamaya çalıştığı canlı bomba, pazartesi gecesi bir polis memurunu şehit etti**". Kitabın kapağında imzası bulunan CHP'li **Özgür Özel** istediği kadar bağırsın. Hiçbir şey şehit polis memurunu geri getirmeyecek.